

744

K34/110 M Manaka

P1-78*

744 744 — ~~AM/8/110~~
Nakwe Solke Lore

Melita Manaka

MONITOR

K34/110

see 19/9/45

**EXERCISE BOOK
SKRYFBOEK**

19

NAME
NAAM

S. Mahlapie

CLASS
KLAS

SCHOOL
SKOOL

Uithek Public School

Registered No. 513/31.

"B"

744

rec. 19.9.45.

M. Maraka

Banenyana le mpya

pp. 1-78

K34/110

Banenyana ba = Khe ba re. ba re kwanyeng. Ba ena
 le morwadi wa khaire. Ba re aye ratokang. Ba ratoka mo
 nabeng la tina ^{ba} hana moradi wa khaire a bapala a e nale
 mpya ba swana moradi wa khaire le mmdaba mpya ya
 thoma xo opela e re huu, huu, banyana ba xa manye nate
 ba bolale manye waka, huu, huu, huu, huu, huu,
 Banyana baxa manye nate ba bolale manye waka
 base rapa base lea mpya ye e ta ya e re
 Bolale. A re e bafayeng ba e bolaya ba rapa
 ba tloxa base tloxe ba sa sepela ba re xeba
 lebelela moraxo bona e tsoxile e opela e re
 Ngwa moradi. Nwa ngwa Banyana Ba xa manye
 nate ba bolale manye waka huu, huu, huu, huu,
 Banyana baxa manye nate ba bolale manye waka
 bu xa ba fiba ba e swana ^{ba} bafaya ba e fisa
 ba haxa base xa ba lebelela moraxo ba kura
 e opela, ba xa ba e bolaya xape, xape ba
 e fisa ba epela ba sepela base tloxe ba re
 ba lebelela moraxo ba bona e tsoxile e

744

K34/110

Opela ba xoma ba e balaya xape-xape. Yu
dinto di šetše di bonala ba tšoxa. Xeba
fihla xal batho ba maset motse, ba tšwa
ba e hlaletse ye e opela

Diphoofolo tša lešaka kamoka

Tša krobakana tša ara lešaka lelexolo
dine xe di etšwa ditšwa xosoma Mathebana
di e tla dieja Maloko a tšona. Tša tši le le
ngwe tša humana a sexona. Tša leu mmu
xore ebe: Nalidomedi ara Maloko. MoSexare
xwa tšwele phoofolo ya masela wa lešaka
ya tšena ka Shakeng ya tšona Maloko.
Xe di boya tša hwetša Maloko a sexona
tšore xo mmu; Na? Maloko a ile tša
Maha ware nna xa ke tsebe. Xosasa
tša šadiša Hšokudu. Phoofolo yela yalla
MoSexare ya fihla ya duk ke Hšokudu,
Hšokudu ya robala. Kamoka Phoofolo yela
ya tšena ka Shakeng, Yu tšena Maloko

744

011

K34/110

3

~~se xona. Di Phoofole xe di boya tsa~~
 hwetsa Maloko a se xona. Tsare xo
 thshukudu na Maloko a kae? yare nna xa
 ke tsebe. Xosasa tsa sadiisa tauli Phoofole
 yela ya tswela ya bolela nayō tau ya
 robala Phoofole yela ya tsem ka Shakeng
 ya tseu Maloko, xe diboya tsa hwetsa
 Maloko a se xona tsare na Maloko a
 kae? tau ya re nna xa ke tsebe. Xosasa
 tsa tswalela ka Maphika tsa tseu thapo
 tsa khunetela sexwelo tsa sadiisa mošoba.
 Phoofole yela yare xe e tswela ya tseu
 ka mošoba oia ya tseu Maloko a
 tsare xe diboya tsa hwetsa Maloko
 a se xona. Xosasa tsa tsa se khunetela
 sexwelo xapa ya re xe e ha ya tanyewa
 tsa tsa e hwetsa tsa e tseu tsa e
 bolaya tsa napa tsa e afea. Mantšiboya tsa
 robala. tsare xo mmuta o ka ha wa
 ja nama tse mantšiboya tsa e tseka

4 744

K34/110

Ha mafika mmuta ware mola e bošexo
wa tsoxa wa Ja dinama Kamoka wa šuchšo
Morapo Xosasa tsare xe di tsoxa tša
hwetša nama e seto e Morapo feela
eng tša batsiša mmuta ware nna xape
le ^{le} la nthexa ka mafika tša napa
tsare a re dufaneng tšare xe dire di
dupa mmuta tša kwa o nkwa Nama
tša o bolaya.

Mošibodi le Mosibotsana

Ba eya Kxonyeng Mosibotsana
a kxopa ke lefsika ba ena le baneny
na ba ba ngwe Mošibodi le Mošibotsana
ba roxa lefsika xe ba boya Kxonyeng
ba hwetša lefsika le hletše tselo
Banengana bale bore lefsika katoloxa re
fetê xase rna go xo roxilexo la katola
ba feta ba la boela la tswalela.

744

K34/110⁴ S

Mošibodi le Mošihobana ba se ke ba feta
ta tsatsi, laba la sobela bare lefsika
Katoloxa re fete xa se rena re xo xoxilexo
lefsika la se katoloxe ba bona mmollo
ta tuka baya xo ona ba fihla ba huetša
Mokxekolo wa le tsimokopā ba mo dume
dišā badula nae. Ba ba zobaba xona xosaša
Mokxekolo oti aba fa dikhuzoa ba di
Phottle mokxekolo oti haka a ya abiša
Matsimokxopē a mangwe Donyana ya
tšwela yare tške le mpheng khurakhura
e ngwe ke Ha le bōša di taba
ba efa ya tšyare xobona Matsimokxopē
lo yola o ro bitšā Matsimokxopē
a mangwe la re e reng ke le die
Holo^{ba} a Hōša le ka Makhura
kemakaya ba tšea ya^{ba} lokela ka Maphexoa
ayona ya tšyā ya fihla tšemong ya
Maifanē xo be xo ena le le tšema la
loyala gare Selete, Selete mphilete

6 744

K34/110

my MaiPane sebb ke mo rwuletše
ba banaba xe selek Batho batetšema
ba ema ba re! theeletšang ya boala
yare selele sebb mpletšeny MaiPane
selele ke mo rwuletše bana baxe sele
bana MaiPane oxe ya Hoxa ya fihla
Sehlangeng kaufi le xae yare
Selele, selele mpletšeny MaiPane
selele ke mo rwuletše bana ba a xe
selele. Babisa MaiPane ba tšea
Maxoxo^{ba} aala xo Hoxa ka xae xo fihla
Sehlangeng seo nonyana emeng xodimo
xa song Nonyana yela ya fofa ya
ema maxoxong ya sefela yaba ya fihla
ka ntlong ya dula le xo xong yare
na xe nka nthisa bana ba ba tšeba
na? Ba e re ka ba tšeba nonyana
ya ba nthisa ba ba tšeba. kemokg
ba hloba kxomo ba e Jab.

744

K34/1110

Ngwanengane le mokhekolo le Masoxa

Xo be xo ena le ngwanenyana a dula le
koko-axe a e bolse byang le maso
xana amo hlela. Byale xo be xore xe
Masoxana a tile xo fereya. Ba hwetse
kokoaxe a se xona a ile xo haxola ngwane
nyana a sale a sile. Xe a sa sila a bone ba
ba a tswela a lopele kosa are

Nyethele weee nyethele

ah- Baxue ba Hile xae

nyethele ahee nyethele

Koko axe o be a ena le tsebe tse
dikxola eze ke tsa kolobê xi a ehu
kosa a boe xae a fihla xae a be
a Masoxana ake ka datsibe a diela xore
iba sexe xe bakia sexa. o Hoxa nyama
ngwanaka le ka semmane. Xo Sasa kwel
tla a mangwe masoxana nganensa a thoma
opela are nyethele weee nyethele baxue
ba Hile xae nyethele

8

744

K34/110

Koko aze a boya mašemong aze: thše ke
 ba phuphe, ke ba phuphe ba napa
 ba sexa ba hoxa-xosasa-xwa ha
 bakhalabye ba fahlexo tše pedi sa pele
 le sa ka moraxo ngwanenya a thoma xo
 opela aze nyetlela wee nyetlela
 baxwe ba hile xae a
 nyetlela.

Mokhekole a boya aze thše ke ba
 phuphe ke ba phuphe ka di tšebe
 xe amalo a ba phupha ebe ba sexa
 ka difahlexo tša ka moraxo aze xo
 bona ba sa sexe a re xo ngwanengana
 seha uwe banna baxaxo hoxa nabo ba mo
 ba hoxa nabe

Mokhekole le ngwana

Mokhekole a be a luela ngwana wa morwa xe
 xe mmaxe a ile mašemong ngwana yo leina
 la xaxe e bae ke sephofokele

744

46

K34/110

19

Sephonokêle a ba a xola go a Kxana xo ya
 dinokeng xo Kxa meetse. be are xe bo
 Mmaxe baiz Mašemang koko axe a šale a
 tšea Sephonokêle a mo Kxottola maoto le
 Matsoxo. Koa tšotsi le lengwe koko axe are
 xo ma Kxottola maoto le Matsoxo. a-re

Sephonokêle ngwanatswa ngwanaka nke o-ya
 nthšitšela are na le benanka hka sila ke
 Sena maoto le Matsoxo na koko axe.
 a mo Kxamaretsi maoto are a Hoxa are ke
 ye Ha a tšaba a tšaba le tšaba le tšemo
 are P Sephonokêle Sephonokêle

Ke na le maoto le matsoxo

Koko axe a mokitšela a fiba a mokxottola
 Maoto le Matsoxo xe Mmaxe a baya
 Mašemang are na wena Sephonokêle
 o Kxottotšise ke mang maoto are ke koko
 bame tše ba fiba nae xa Mantšiboya
 koko axe a mo meetse maoto le matsoxo

744

10

K34/110

Mašilo le Mašilwane

Mašilo ebe ebe moxoto wa Mašilwane
 Mošomo wa bona ebe ebe xo tsoma
 ka tsatsi le lengwe xe ba ile tsoma
 thabeng Mašilwane a bolaya diphofole tše
 dintšhi tšaxo feta tša Mašilo xe ba fibla
 xae ba oeta Mašilwane, xosasa le xona
 a bolaya dipela tša xo feta tša Mašilo
 kamoso le xona byabe Mašilo a thoma
 xo hloya Mašilwane ka tsatsi le lengwe
 Mašilwane a bolaya tše dintšhi Mašilo a
 a nniša xe a fibla a mo tšea a mo kxorometsi
 ka leweng a tšea dipela tseta tša Mašilwane
 a yo natsa xae xe a fibla xae bore na
 Mašilwane oae ore na -xe ha niwa le
 mpošiša Mašilwane ka kxane ke na ke
 mošiša waxe xe ba dutsi ba bona dimpya
 di tšwela e ba setše ba tšepa xae
 Mašilo o bolale Mašilwane

744

K34/110

//

Monna le Bārwedi ba barara.

Monna yo o be a na le bawedi ba barara
yo Mongwe o be a ba Phoka ka batse byale Mosoxana
are xe a file Papaxe are ngwana wo utika xe
eba le a Monyaka ke nyaka xe le ka hlwa le
ntheela dinonwane letsatsi kamoka Tsatsi le lengwe
xwa Ha lesoxana le lengwe la hlwa le theela
Pabuo nywanenyana yola dinonwane le le e
Nonwane e Kena eetswa e Kena eetswa
Monna yda are keleketha keletla Monyaka
Tsatsi ba ba la Sobela are oka semmane
xe o mongaka othe xasasa Mosoxana a ha
xasasa xe a file Amo Monna yola a tšea mabele
le leotšo le Mofela le Mabu a hlakantšoa a xe
ke tsoxa mo ke humane o kxetheloxantsi
tše tše nywanenyana are xo lesoxana
leso tšema ke ha bitša dinonyana le dikxoxo di
tšata di a kxetha Papaxe xe a tsoxa a huetšo
dilokile a tšea Patta a e lokela ka petseng
are xe ke tsoxa ke hamane o ntsitšo Patta ye

12 744

K34/110

Ngwanenyana are lesa wena Papa o o xo
tswenya ke Ha bitša Polomeetse e Ha entšā
a bitša yo entšā. Ngwanenyana are xo lesoxana
are ye xaxeno re Ha Namela Meila tšea tšea
Papa ba Miela Ha Mabela ba Hoxela ya xo sebe
le lebelo ba tšea Mapotlolo a Mabedi le
Makxopa a Mabedi batho xa re Papaxe a tšoxa
a hwetša batho ba Hoxile a tšea Meila yela
ya xo: hloka lebelo a ba latela re are
tšeleng a ba bona re a fihla xo bona
ba mmetša ka Mopotlolo a ba tšea
Makxopa ba betha meila ba Hoxa re ba
setše ba fihlile Kxanfi le xaba lesoxana
ba fotha lesoxana dare šala moa ke
HaHa ke xo bitša Ngwanenyane are
ore re a fihla ka xae dimpya tšeno
re xo fofela o seke wa di raloša re
o ka di raloša a ka ha wa nhlala
re a fihla ka xae a raloša dimpya tšabo
a lebala le xore o Hoxe motho Kxanfi

744

K34/110

13

Ngwanengana aba a Moxa a ya sedi
 beng Masedibeng xobe xo na le Sehtare
 se akome ka mo sedibeng a se namela
 Mokxabye yo manywe a re xo ngwaneng
 nke ayo nkxella a ya re a fihla se a
 re ke a kxa a bona Moriti wamotho are
 nna nka se kxe meetse ke le botse byale
 a Moxa ayaka xae a rona yo manywe re
 a fihla are nka se kxe meetse ke e botse
 bya a Rona Mokxakoto se a fihla ka se
 dibeng a yoo nkxa se kxe meetse ke
 botse byale Mokxalabye a Ha ka ena manye
 re are ke a lebelela a bona Moriti wa
 motho a lebelela xo dimo xa Sehtare a bona
 Mathe a re foxa a foxa a motšiša
 ka mokwa wa a Hleng ka owa fa: are are
 ye re re a fihla ka xae are hwetse leswaga
 dela are mpheng Kxoxo ya Hsadi le Mokoko
 le thoro tšer mafela ba mo fa a dila thoro e
 tee ya le fela fase mokoko ware

744

14

K34/110

Na Konkokoronko ya thsadi yare na xa se
 wena ola o ilexo wa hwa o theela Pafo,
 NaDwane Na? a lahla thoro fase mokoko ware
 Na Konkokoronko ya thsadi yare na xa se
 wena ola a' Papaia ileng a hakanthsa mabelele
 Maby are o dikxethe kare leja dimonyana di ha
 kxetha a lahla thoro fase mokoko ware
 Konkokoronko ya thsadi yare na xa se wena
 ola o ilexo wa na thsaba raba na betha
 Pafo ka makhopa na a lahla thoro fase mokoko
 ware na xa se wena ola keileng hare
 o se ke wa rakhisa dimpya tšena
 na oka ha wa mhlala a a lahla thoro
 fase yare Konkokoronko na xa se wena
 na alahla xaxupe ya na kxane
 e sewena e sewena na lesoxana
 hare daa mosadi wa ka.

Mokxatobye are xe eka^{ba} o a mo
 nyaka mphe Masome a Mabeledi^{o dipudi} o Ha mo tšeg
 a mthsa dipudi tšeg o a mo fau

744

K34/110

15

Mošadi wa lehodu

Xo be xe ena le mošadi leina
laxaxwe ba ke Sekxankxadi byale o be
a bolatwa ke Haka a ya a utswa
Maxapa ka tšemong yaxa Tomoromo tšeti
le langwe xe Tomoromo a ya ka tšemong
a hwetsa maxapa a setona a thoma xo lalela
ka tšatšo le langwe a boba sekxankadi
a tšena ka tšemong a tšea maxapa
a moleso aya xal xaxasa Tomoromo a tšea
tšemong xe a sa dutše a bona
Sekxankxadi a tšwa maxapa a a dwele
ka seroto Tomoromo a ya xo yena xe
a fihla are na tšeng Sekxankxadi a se
tšeti xore a ka tšeng Tomoromo a mo tšea
a mo tšea letšeng are bea diatta tša xo
mo letšeng are mola a beile a tšea
letšika a mo kxatla menwana xe a fetša
xo mo kxatla a mo tšea seroto a ya
xal

16 744

K34/110

Monna le Morwa wa xaxwe

Monna ya a bolelwaxo ^o Kil a re morwa^{xo}
Ngwana Kareya utswa mafela morwa a
xana Papaxe ayi xe a fihla Phsemang a
utswa mafela a ya xae kamela le
mehla o be a noya a utswa
ka de lengwe letšatsi morwa are Papa
Na o ~~stirang~~ are ke a iphološa
ngwanaka a na xake re mongwe le
mongwe o iphološa ka mphofotšō wa
setablexo sa xe na Papa Mokxalabye a xa
xo kwa mna ke yaya ka xobane ke
bokuwa ke Hala ~~axaxa~~ xe a e ya xe a sa
kxa mafela morwa waxe a tšwela
are ~~Papa~~ lebelela leihla la Modimo
le a xo bona. Papaxe a hinhla saka
a debile xae xo Hoxa tšatsing
ise a se hve a sa utswa

744

17

Ngwaxa wa Tlala. K34/110²

Ngwaxa wo xo be xo ~~ba~~ ena e Halo
 e Kxolo Kudu ~~so~~ Sena meetse le byang
 le mapele diruo di e hwa lla bafeela
 xo ena le Mosimane e mongwe ena
 o be are xe a llo disa xe a fihla
 Naxeng a tšila setsiba a opele
 a bethisa ^{sa} setsiba fase are wellele we
 Nare Repula xna ^{re} medisa byang
 wellele we illi Mabyang a miela Ruragany
 dipudi tš: xa tša Aula tša ba tša Nwa meetse
 xe a eya xae a tšea setsiba a betha fase
 meetse ale le mabyang ^{tš} hwa xe a boya
 xasasa a tšola setsiba setsiba sela a epela
 Mošayela yaxaxa xe a eya xae a
 tšea setsiba a betha fase mabyang le
 meetse tša tšoxa banna ba motse wa xaba
 ba thoma xo makala xe dipudi tša xabo
 Mosimane dinonne ba ya ba ba tšise Papaxe
 Papaxie are nna xa ke tšebe xoye na

744

18

K34/110

Di Puoli tše di nontšwa keeng
xe ba hoxa baya ba botšiša mošimane
ne are ke na bona dinona xa ke
tšebe. Xa na di nontšwa keeng
Xosasa xe a eye diša xe a a opela
kosa yela ya Xaxwa xe a a ya
xe a tšola setsiba a bethe fase a
Hoxa kametla le kametla o be
a di'ra Rayale Tšatsi le lengwe
xe a mo diša xe a ja opela
Manna ya mangwe a mokwa matha
fama xe a eye xa a tšola setsiba a
Manna yela a mmona Manna yela xe a
Fihla xae a batsi banna ba bangwe
ba napa base xo mošimane nke lerena
oge nešetš'e pulacabanešetš'e ba mo
fa dikxomo le dipadi le dindzi
ba ba ba mmeda kxoš'i ya
bona

Dipela

K34/110

Di Manna a be a na le Hšemo a
limile mabele a Mafela byale xobe
Xo ena le Dipela dielta di Ja Mafela
a -Manna ya Xo dipela tše xo be xo e
na le ye ngwe ya sefoka dpe xe di
tulo Ja mafela dielta nayo byale ko
tšatši le lengwe Monye wa Hšemo a tšwela
xe a tšwela tšela tše dingwe tša tšaba
ya sefoku ya šala xe Manna a tšwela
are xona kea xo bolaya ya opela ere
kxosi ya ka ntese kokodi

Morena waka ntese kokodi

kxosi ya ka ntese kokodi

Morena waka

Ntese kokodi

a tšwela are xe o ka boya xosasa ke
tla xo bolaya ya hoxa ya ya xae
Xosasa ke di boya tša re xo yonab
dpeye yare nna xae ke ye yare nna

744
20

K34/110

Tšane xe re bana a e Ha Monna
yala re Ha xo popula ya ya xe di sa
tša bana a tšwela tša Mšaba tša Hoxe
la yela ya sefafa xe monye wa thšemo
a fihla a e hwetša a re ke o ba balaya
ya hle ke a rapela

Kxosi yaka ntese Kokodi

Morena waka ntese Kokodi

Morena waka ntese Kokodi

are xe o ka boya ke Ha xo balaya
xe di etla xosasa a hu tša Ha
Ntšo xe monye wa thšemo a tšwela
yare Kxosi yaka ntese Kokodi

Morena waka ntese Kokodi

a xana are ke a xobalaya ya lla
ere Kxosi yaka ntese Kokodi morena waka
ntese Kokodi a xana xo elesa a tšea a e
balaya a e buq a fa ngwanxe Sebetse
waPele a Ja xe a lle a Ha Ag pela
mpeng.

744

K34/110

~~110~~

Mošimane le Dikxomo

Mošimane o be a na le dikxomo engwe
ya šwela a ya a e Agaka. tšatša la
sobela anama a be^{na} ntlho e sena Motho ka
xare a ya xo yona a tsena a xotšetša molla
a beša diPota a Bofa Kxomo ka ntle xe e
sa dutšē a kwa ditau diPota o tswalela
ntlo e la a namela ntlho ye a duta xadimo
xa ditapa elexore o kwa e Potta molong
wa ntlho e~~ke~~ xare tau ye e dupelela marapo
ya tsena Mošimane a tsena o be a swere
dikoko tša xaxwe le Mokxopana byale xe
tau e tsena ka ma ntlhong ya Ja marapo
Mošimane a tšea dikobe tšela a di Phutha ka
Mokxopana a di lahlela fase tšela wela
pele xa tau tsare xe ditloma xo wa
a tsaba Mokxosi are Ee e e u u
xe a riulo tau ya tsaba a šala a foloxa
elexore Kxomo e la xo kwa ditau ya tsaba a
e nyaka are bona ya xaer

744

22

Monna ile basadi ba raris K34/110

Monna o kile a bolaya mmutha ka dešatš
a tšengile a tšengile a tšengile basadi ba bararo
ho mangwe a tšengile xa ke le nama ya
mmutha a monna are xo yena tšea nama ye
ya mmutha o e a tšea ka xone xa o le nama ya
mmutha a e a tšea mola e budule a e tšea
khatola a napa are nke ke kwe xone
nama ya mmutha e bose na a napa
a ngwathu a kwi se e bose a napa a
are xo kwa e bose a ja nama yela
kharoka a šadiša marapo de a feditše
ja nama yela o khurumela pitša yela matša
pama xe monna a boya mašerong e ba
sadi bale bababedi monna o la are hiša
nama yela ke lešibetsš e a tšea pitša a
bafa monna xe a tšona xo khurumela
a huetša ka pitšeng xo sena selo e
marapo fella are na nama e ke kal
mosadi are ke a bona e die ke dikotse

744

K34/110

23

Monna a homola a se bobela selo
 XoSasa a ya Sedibeng Sa Petse a fihla a
 tsea thathē tšē Pedi a beq ye ngwe ka
 thoko xa sediba engwe a ebea ka thoko xa
 Sediba are xo basa yo a utswitšeng Nanna
 re Ha mmōng re ya taboxa Sediba sela
 b ile mola la beile dithathe a khunelela
 thapō re ba taboxa Sediba se e ba sepela
 Xodimo xa thapō byale are xo basadi yo
 a ka reng re a taboxa thapō ye a tšela
 ya Kxoxa ke xore oke Nanna Xwa thoma
 Monna are šika la phala šika la phala

Kxoxa Kxoxa re bone

šika la phala šika la phala

Kxoxa Kxoxa re bone

a feta kwa thoma Mosadi wa pele are
 šika la phala šika la phala Kxoxa Kxoxa ●
 re bone šika la phala šika la phala

Kxoxa Kxoxa re bone

a feta kwa tla wa bobedi beyena a

744
24

K34/110

Thoma xo opela Sika la Phala Sika la Phala

Kxaxa Kxaxa re bone

Sika la Phala Sika la Phala

Kxaxa Kxaxa re bone

a feta xe xo letla wa boraro are

xo ngwanaxe xe o ka bona Kxaxa ye

e wela kamo motšexeng o tšebe xobane

ke hwile o tšee ngwanano le ye xo

moxobwaxo a Napa a Hoxa a fihla sedibeng

are Sika la Phala Sika la Phala

Kxaxa Kxaxa re bone

Sika la Phala Sika la Phala

Kxaxa Kxaxa re bone

Xe a sa rulo a wela ka mo patseng

ngwana waxe a bona Kxaxa e wela ka

Motšexeng a tšea ngwanabo a mo tlapisa

a mo Hotša makhura a mo pōpola a Hoxa

a Sepela a Sepela xe a fihla tseleng

a hwetša a Hoxo o budule a

tsōthšola ngwana a Namela

744

K34/110

25

Sehlare a fula a e fa ngwanano xe a sa
 fula a kwa fula kudu kudu kamone re
 babedi a fula maxo a xo bafwa a fela
 are a fedide xo setse makaka yare le
 xa xeso re a ja are xo setse matla a
 re xo set. le ona xo xeso re a ja
 a re xo setse ditlale yare le tsona
 xa xeso re a ja a re xo setse
 Kuti yare le xa xeso re a ja are e ya
 mabala yare e lexe xobe xo balela
 Moselapye ngwanenyana a Popala ngwanabo
 di Hoxa moselapye a mo saba maxo are
 nke o nthswantswaletse ngwana wo weno
 Ngwanenyana a mofa baSepela are nke
 o nthswantswaletse tse le thari ye
 ya ngwaneno le dikobo tse tsa xaxo
 a mofa baSepela ngwanengana a sem
 se a se aPereng xe baile tseleng
 Moselapye a fa ngwanengana Mosela
 se ba duba baSepela ngwanenyana

2C744

K34/110

are mphe dikebo tša ka le ngwanesho
 re ditheqa tšaka Moselapye are ke
 Ha xofa ~~bo~~fula-fula kwana dintla dibe
 di šetše di bonwa xe ba fiba ka kxoxong
 Moxolo wa ngwanenyana are tšonng
 Ngwanešo o be a sa tsebe xore o ra
 Phōofoto ba tsena ka ntlong ba dula
 la xoxong Moxolo wa ngwanenyana a
 xo Phōofoto n'kane are Hišeditš'e
 Moselapye a ka xae a sa tsebe xore
 o ra ngwanabo xe ba efa ebe ba
 Moselala kale ngeteng byale bare xo
 Ngwanenyana wena o swanetše xo
 leta dimonyana o be a leta le
 Mokxekolo ge mongwe are xe a
 leta ka thoko yela ya kema a opele
 are sevee swel dimonyana

Swel Htakatsabyale xa Se Mothe
 eye ngwanabo ke Phōofoto
 Mokxekolo a mokwa Malhapama xe ba

744

27

K34/110

~~I~~ fihla xae makhekolo a botš'a
Hlakatsabyale banapa ba tšea ngwanenyana
yola ba mo iwa ka xae xosasa ba epa
sekoti ba tšea dinkxo tša mafsi ba loketj
ba xotšo moko bare pasadi le banenyana
ba swanetše xo taboxa Atš'o tš'e ba ditaboxa
xo ile xe xo etla Moselapye xae are
ke a fofa a bona mafsi e wela kaxane
a sware are xwe-xwe tš'o makhurra
kelle xwekwe tš'a ~~Makhurra~~ ke ile a ba
a hwela ka mo Atš'eng ba mo epela
xona xwata xwa mela lerotse xona mo
ba mo epetš'eng ngwanenyana yola are
lana wee lerotse šelano bare le Kxole
lerotse tare Nkxole ke xo Kxole a tare
Nkxole ke xo Kxole a rapa a le Kxole
xa are ke a hlabele tš'are nhlabele ke
xo hlabele xe are ke a le ap ea tare
inkapee ke xo opee xe are ke ab fohla
bare mphhele ke xo fehle

28744

K34/110

xe ba Moxdowaxe are ~~Sola~~ lerotse
leuwe wena la re nthele ke xo sola a
de sola xe are ke a la re ntye ke xo
Je a sebe a leja a ja bo xobe
bya Malasa

Tselane le bommaxe

Mmaxe Tselane obe a na le nthe
kxolo byale a nyaka xo huduxa are
xo xo Tselane ngwotaka are thoxe Moo
Tselane are nna a se thoxe ke a ula
xoru moo lena le re xo aplea le nthe tse
boxobe bommaxe le le bare xe ba
eta xo motaboxobe bare opele koša bare

Tselane ya MMA Tselane Ha

O see boxobee Tselane ya MMA Tselane

Tia o tse boxobee Tselane a

he a xo kwaa niene ntwi le

ere ke la mma le ke a xo

hwa niene

744

K34/110

117

29

Kamehla le Kamehla ebe bare
xe ba e yo mofa Maxobe ba fihla ba
opela byale ka le tšotsa de lenqwe bare
basa of yo mofa maxobe ba fihla ba opela
bare Tselane ya mma Tselane Ha o tsee
boxobe Tselane ya mma Tselane

Tla o tsee boxobe

Tselane a ke a xo kua

nnene nswi de ere ke la mma le

ke a xo kua nnene

Letšimo-kxope la ba kua xe ba opela

dozasa la lo lape opela ka lentšu le exoio
bare Tselane ya mma Tselane ya Ha o

tsee boxobe Tselane a homola

bommaxo Tseta ba Ha bare

Tselane yamma Tselane Ho

tsee boxobe Tsetane

a ke a xo kua nnene

nswi ere ke la mma le

ke a xo kua nnene

744

30

K34/110

Letsimo-Kxope la ya 'la fisa lethale
la lemetšu la ba le lentswi le lesese
la napa la Hoxa ta ya ntung ya bo
Tselane la fihla la re Tse

Tselane ya mma Tselane

Ha o tse boxobee

Tselane ya mma Tselane

Ha o tsee boxobee

Tselane o re ke a xo kwa mme

ke a xo kwa mme

ntswi^{re} epe ke la mma le

ke xo kwa mme

Tselane o be a sa tsebe xore ke

letsimo-kxope xe a re ke a bulag

hwetsa letsimo-kxope lamo tse ba mme xe

Tselane xe ba tswela bare-ba

Kwela bu se kwe solo

xe bare ba ya ka ntung base

hwetse : Solo

744

K34/110

31

Bunengana ba ya dithebethobeng

Bunengana ba kile bare ba ile dithebethobeng
 ba sepela ba sepela ba ba ba ~~f~~ timela ba bona
 Ntlo e botse re ya xo sepe boise ba napa bare
 a re yeng ka kowa ntlong e boise byale kamos
 ntlong ya Mahlankwana Xobe. xo eNa le Mokxekolo
 talle re ba thama xore are yeng ka kowa ntlong
 e botse Mokxekolo a re te seke la ya kamont
 xo na le Phiri yo mongwe a seye ba ba
 ngwe bona ba ya re ba fihla ba hwetsa Phiri
 ya bata o ba wa xo ya ke ntlong ya Mahlankwa
 a fihla a hwetsa Mokxekolo wa xo tšwa
 lekhwetšwe are nke omngwe a mo nyanya
 Nywanenyana e napa are ke a xae Mokxek
 Kolo a mola diPheta tše dibotse botse a napa
 a tšwa Phiri le le xokobu tšwa mo
 felesetša bare re ba nyoko fihla xae Ba
 lexobu le Phiri tšwa xoma re a fihla xae a
 bontša bankane ba xae diPheta bare na
 o tšwa ditšea xae a re di a bere kowa

32 744

K34/110

a ba botša baya xe ba Phiri bona
ntlo e, boise le ya mahlankxana ba
nafa bare are yeng ka kowa ntlong e boise.
Mokxekalo are etlong ka mono ka mouwe
xona le Phiri baxana baze xe ya kamoo
ntlong e boise. batwetsa Phiri ya ba metsa

Mosadi le nywana wa Mosimane

Mosadi o be a na lengwana wa Mosimane
byale ka le tsatsi le lengwe a moroma
xa koho axe xe isa ditlo mmaxe are
o sekwe wa Ja ditlo tše Mosimane are
Emma Mosimane atloa xe a fihla tseleng
a tšea ditlo tšela a Ja xe a khotše
a lesa a se sa Ja a kwa a khotše
Kudy a nafa a ithoma a nafa a ba lengwana
u nafa a mo tšea a mo ma nko tlaneng a mo
akela Mabakge a tloxa a ya xa kokeaxe
a fihla a ba fa ditlo a ba a boya a fetg

744

K34/110

33

a bona ngwana waxe a mo Hoxela a ya
 Xae e ba eba mediša wa di Pudi Xosa sa Xe
 a e ya xo diša a re xo bo mmaxe mpheng
 Mafsi 'barena o wa Kae a re ke yo sa
 Mosexare - Xe a fihla Xochiša u opela a bitša
 ngwana waxe a re Sela Sela Samma

Hodiatio Sela Sela Samma

~~Hodiatio Dikane wa morula~~

~~Thaba Samma Hodiatio~~

Xe a opela ngwana e lla a ya a mo tšeg
 a ha a mo fa boxobe le maswang
 xe a fediše xo ja a hwa a mo se xisa
 Matharama a ya a me a ka seolong a
 Hoxa a ya Xae Xosa sa xe a e yo
 diša a re mma Mpheng boxobe le
 Maswana mmaxe a re Na o wa Kae
 a e ja mma Mosexare ke
 Hwa ke balaga ke Hala mmaxe a
 mo fa xe a Hoxa a fihla Xochiša
 a thoma xo opela a re

34 744

K34/110

Sela, Sela Samma Hodiatio

Ngwana wa morula thaba

Sama Hodiatio -

Sela, Sela Samma Hodiatio

Ngwana morula thaba Samma Hodiatio

Ngwana a napa are nge a napa

aya a motsea a mo fa a hwa a Seta

Mathapama xe a eya xae a ya a

mmea ka seolong ~~to~~ Sasa xe a eyo

disi are mma mpheng boxobe le masama

ba mo fa a Hoxa bo mma ba

mo šala moraxo xe a fihla xedisa

mmaxa a khuta a napa a thoma

xe epela

Sela, Sela Samma Hodiatio ngwana

Morula thaba Samma Hodiatio

Ngwana are nge a mo še a mo

fa dijo Mathapama xe a eya xae

a ya a mea ka seolong a Hoxa

mmaxe a ya a motsea a ya nae xae

744

K34/110

35

a - fihla a me a ka le Polking
Xo sasa mosima are mpheng boxobe
le MaSwang ba me fa xe a
fihla a thoma xo epela 5

Sela, Sela Samma Hodiatio
ngwana morula ha Samma
Hodiatio

a kwa xo homotse are
Sela Sela Samma

~~Hodiatio ngwana morula
thaba Samma Hodiatio~~

a kwa xo homotse a thoma xella
Sela, Sela Samma Hodiatio
ngwana morula thaba

Samma Hodiatio Sela, Sela

Samma Hodiatio ngwana morula
Samma Hodiatio

a kwa xo homotse a Hoxa xe are
ke yo lebelela a hweša xo sena

30

744

K34/110

Selo a thama xo ha tšiši la ba la
thapama a hoxa a ya xae xe a fihla
Ka motho peng ba no bona a ro
thiša mexokxo bare na o Melany
are ke bolawa ke moš^ui bare
fetela kamo a fetela ba no bona
mexokxo e dutše e tšwa bare na
o diabyana are ke izwa kudumela
bare sePela o ya ntšhela mexoko ke He
ke sote a ya a tšea ka ntlong
xe a fihla ka ntlong a xore
kxoro-kxoro kale poKišing xe a re ke
dula a hwetša ngwanaxe a thakxala a
dula ka ntlong bare hiBa dibyana tše
uwe are kesa bolaya maxotto
ano dula bare wena nke oHišo
P~~isa~~ e a swaa are mmalo ke e
ha bommaxe batla ka ntlong ba kwe
ka aswele ngwana na ngwana wo ke wa
are kewaka amo tšea amofa mmaxe.

Monna le MoSadi #4/110

744

37

Monna uo e be eba lethšinkane byale xoo
fihla nako ya xore a tšee MoSadi byale
MoSadi bommaxe bare xo ngwanenyoma na o
tšea ke lethšinkane na are e Monna a
naba a beka ba ba le bana ba lesome
tšatsi le lengwe MoSadi are ke sa ya
xaxo ke hoxa le baena ba Monna are
eya arifa a hoxa are a thoma xore ke
a hoxa Monna a bea ngwanq-wa Pele
a mmolaya amo Ja MoSadi a thoma
xo ila a epela ka bohloko are

Domma ba mfoditše a elale

Senya bolokwe bare setsiwe

bothoka a elale senya bolokwe

ka feta motse wa lekhwana a elale

Senya bolokwe ka bothoka Rea ditse

a elale senya bolokwe

Monna yola a tšea ngwana wa bobedi
a moja MoSadi a ila ka bohloko are

38 744

K34/110

Bomma ba mPeditše a ela

Senya bolokwe bare se tšibe bothoka
a elale senya bokwe ka feta motse wa le kxwara
a ela senya bolokwe

Monna yoti are xo fetsa xo Ja nywana wa
bobedi a tšea wa boraro a mafa mosadi a
lla a tama! epela kasa ye ka bohloko
Monna ke ena a tama a ita baana a ibe xe
a fetsa xo Ja wa boroba mogo o tee Mosadi
a thoma xo epela are

Bomma ba mPeditše a elale

Senya bolokwe bare setšewe
bothoka a elale senya bolokwe
ka feta motse wa lekxwara
a elale senya bolokwe

Monna xe a re ke tšea wa lesome
Mosadi a tšena ka xabo bommaxe bure
di xo kxona re xo boditše rare o seke
wa tšibe bothoka wa noga ka swele

744

K34/110447 39

Banenyana ba ya Kxonyeng

Banenyana ba ebe ba ebane ba e ba
 le baana kamoka banaba ba Hoxa baya
 Kxonyeng ba fihla ba kopq dikxonye ba bafa
 ya manywe are ke eha xe a Hoxite ba
 Sala ba fihla bana ba bona ka dikxonyeng
 Mola xe a boya are na bana ba lena bakae
 bare na re ba lahlike le wona laha waxaxo
 a tse nywana yola wa xaxe a molahla
 ngwana a hwa ba Hoxa re ba fihla tseleng
 ba rola dikxonye ba khutsa yola ba ntho
 bana ba bona ka dikxonyeng ba ba nyantho yola
 waxo laha ngwana a thoma xo makaka are na
 ke xore le baloi byang la ntho ke laha
 ngwanaka a nafa a Hoxa a xomela moraxo xe
 a sa sePela a hla kana le lekxema lare
 a ga kae are. Ke nyakaka ke nyaka tadi la
 ka toto ke xo supa ka lo
 Na toto o a kwa toto
 a hla kana le le lengwe lekxema lare

744
40

K34/110

o Ya Kae are Kenyaka, Kenyaka tadi laku t

toto ke xo supa ka lona

toto o a hwa totodi toto

u hlikaka le lekhwe lare o ya kae are

Kenyaka tadi laku toto ke xo

Supa Kholona toto o a hwa toto

u hlikona le le khwe lare o ya kae are

Kere Kenyaka, Kenyaka tadi la ka

toto ke xo supa ka lona

toto o a hwa toto

a sepeja a sepeja a Mokxekolo o mangwe

a mitsa a e ha keno ngwanawa nywanaka u ya

x o Mokxekolo are etha o nhlapiša nywanaka a mo

hlapiša are ose ke wa nhlapiša ka ditla

ngwanawa nywanaka nhlapiša ka meeno ele xore

Mokxekolo o tswete lekhwekhwe nywananyana

a mo hlapisa ka meeno u re ose kewa

nhlapisa ka meeno nywana wa nywanaka o wa

ne thonakha nhlapiše ka ditsebe a mo hlapisa

a o wa ne thonakha ngwanawa nywanaka o wa

K34/110

744
41

De Honokha a ma lisa Mokxekolo are xo
nywananyansi nthwalele Mobsixa wo a
Mo mabela a Hoxa a Nae xe ba fihla
Xae Mokxekolo are tse Kxopa ye oye o
pkxele meetse a sa lileng sexwaxwa Nywane
nya a Hoxa a swere Kxopa a fihla sedibeng
are Kenyakamee a salleng sexwaxwa
Sexwaxwa sare Xwa a feta are ke
nyaka meetse a salleng sexwaxwa
Sare Xwa a feta are Kenyaka meetse
a salleng sexwaxwa a kwa xo sa lle selo
are Hsepho a se Hatse xe a fihla xo
Mokxekolo are tse Koko a Sepela o lo
hatsa Kxopaye a Hoxa a fihla sedibeng
a Kxameetse a'e a hatsa Kxopa xe a
fihla are tse Koko Meetse Sia Mokxekolo
are Xoyena- Sepela o fihle o Khurumule
Ritsa yela a e Khurula a hwetsa Kxomo
ya nyoko mahlaba a Khurumula engwe a
a hwetsa dinona le Mekxalitswan a

42 744

K34/110

Khur^{mo}ula engwe a hwetša ditau xe
are o khurumala ya Mafelelo a hwetša
Nywana yo Motse botse a mo
tšea a Hoxa nae xe are tseleng
a hwetša banenyana bale bare nke
o tsothsole Nywana re mmane a
Mo tsothsole ba hwetša ele yo
Mobotsebotse yo mongwe alahla
Nywana a Hoxa a bakaana le makxema
xe bare na oya Kae o Kenyaki
foxi laka toto

Ke xo supa ka lona toto o a hwa toto
xe a Sa Sepela a kwa mo
rinekiolo a mmtša are e
o mthapise a Hoxa a fihla
a Mthapisa are owa nethanokha
a mo lesa a re ntwallo
Motšexa wo a Momoalela
xe a fihla xae Mokhekolo are
tšea kxapa ye o fihle o kxe

744

K34/110 43

Meetse a Sa llang sexwaxwa
a Hoxa a fihla sedibeng are.
Ke nyaka meetse a Sa llang
sexwa sare xwa fete xe a
fihla sedibeng sa mafelolo
are ke nyaka meetse a Sa llang
Sexwaxwa a sekwe Selo are Hefho
a se Hatse a Ho xe a fihla xo
Mokxekolo are Sepela o ya Hotsa
a fihla are Hefho a se Hatse
Mokxekolo are xa seke ke
roma mofho xabedi Sepela o ya
Khurumula Hotsa bela a di
Khurumula a re xe xa ya mafelolo
a hwetsa nywana wa Moloya
Mmelle wo Kamoka a mo
tse a mo Papula a hwetsa
bale babangwe ba re nkore
re bone nywana a ba bontšha
ba thōnna! wenu nka a ena

44 744

K34/110

le Maboya are sa a na taba
ba tloxa X-e ba fibla Xae
bommuxe bar²na nywana obyang
a mothsothsoa X-e a sa dutse
a bona e fetoxile phoofola xe a
re ke a batamela a bona e
MMolaya

~~DPhoofola~~

~~Mina wa kosi~~

D. Phoofola

likule tsa kxobakana tsane mola dikxobakane
mola ele mogoxane tsa ya nokeng tsa
hwe tsa Mokxekolo ka fihla tsa nwa meetse
xe di sa dutse tsa bana sehare se
budule tsa roma mmutha tsane sefela o
yo butisu koha xore na sehare seli se
a duna na khekhetso mmutha wa

744

K34/110 45

Hoxa wa Bihla wa re Koko, Koko na Sehare
Keleketla na Sehare Sela se o lewa na
o mpotse le tina la so Mokhekolo a re
ke Mottadiane Mottalla ke more wa xo lewa
ke Kxosi re re xo Ja le Sadišetše Kxosi
Keleketla Mmutla wa Hoxa re o šetše o
nyoko fihla wa Kxofwa ke lešika wa labala
xore na Sehare sela keeng xe o fihla xo
diphofolo ba o buliša waye na ke
lebetše ^{ba} roma diphofolo kamoka xe
di bahu di kxofwa mafeleng xaita
khudu yare xe e ya dia setontolo ya Hoxa
ya hila xo Mokhekolo ya Koko Koko
Sehare Sela keeng are ke :
Mottadiane Mottalla ke more wa xo
lewa ke Kxosi re re xo Ja le Sadišetše
Kxosi ya Hoxa ya tina e epda ere
ke Mottadane Mottalla ke more wa xo le
wa ke dikxosi tere xo Ja le Sadišetše
Kxosi xe o šetše o nyoko fihla wa Kxofwa

46 744

K34/110

Ya wela Kxakala setantolo sa sala se pela
khudu yane xo tšoxa ya setšea setantolo
sela ya oPela ya fihla ya baka il'Phoofolo
tšaya tša Ja Sehloga Sela ya tša
Sadišetša Kxosi

Morwa wa kgosi le mangwobi

Morwa wa kgosi a kile aya ho hlapa
mmele a sepeka a sepeka (keleketla)
nolene a fihla a hlapa a hlapa a sepeka
lenoka rotwane yahe ya wela kametsere
aya e etsea a fihla sedibeng a hwetsa
Mangwobi a eli xohlapa a hohetse ma
pheho a ona a bona mampheho a ma
abotse a a ba he mangwobi a baya
a'apara mampheho a bona yomangwa a
hwetsa mampheho ahe usehona morwa
wa kgosi a motsa aya nae hae.

(Keleketla) Morwa a vella tsile lengw
are are ye haheno ba ba he ba
fihla sedibeng ba bona lehotlo le seoxwa

744

K34/110

47

ba di tse a se swa sa loba badi ba
sepela ka hyona (keleketla)

he ba fihla ha bo ngwanenya
na batswadi ba ngwanenyanai bare
nna mokgonyana ha a dulele mosadi
felohotee (keleketla)

barena bobolaya mokgonyana
bama tselela sehlape isa namene
lexotlo: lare ho yena a seke wa dya
nama a se je mama / isa bosihobothsele
ka bohobene tse ~~namene~~ (keleketla)

a hana ho ja a te^u reswanetse
xothwesa le mongwe

Pedi: ba tse a di thunya tse
Pedi (keleketla) se senyenyana batsefa
Mokgonyana a se se holo^{nyempana} bafa ngwana wa
bona se se holo le hoto lalala le kottolose
di thunya se se holo sa tsa ke mokgonyana
se senyenyana sa tse a ngwana wa bona
he ba elwa a wafenywa ngwana wa bona

48744

K34/110

batšea makhura a tau ba tlotša mokgela
bye kahanoane (keleketla)

• ba mokhupisa lehala bare ho
mokgonyana tšea lehala a lekhupe
re hohofa masadi (keleketla) (iseleketla)
lehato laya langwathu makhura a tau
le tlotša motšwa wa kgosi kahanoane
atšea lehala a lekhupa a sešwe
ba bona hare oba paletse (keleketla),
bamofa masadi a tšea aya hae
MPhowa samosela wa senpa

Mosadi le monna ba axile ntlobo

Ka tsatsi le lengwe bare ba huduxa
(keleketla) barapa ba huduxa ngwana ya
Mongwe are nna ke ya šala nka se tloxele
ntšhele so ya botse (keleketla) a napa a
šala bo mmare baetla ba mo tišetša
boxobe bare xa ba rihla bare opele
bare tšelane tšelane tšelana

744

K34/110

49

nka re ye xae tsatsi le lengwe
batha ba re tselane tselane tselane

tso maropeng o tlo dibona tselane
(kelekethe) a bula ba mofa boxobe a ja

bare nka re ye xae a xana kamoso ba
baya ba opela bare

~~tsetane tselane tselana~~

~~tso maropeng o tlo dibona~~

~~tselane~~

bare xayena nka re ye xae axana
tsatsile le ngwe le kxema la batha
batha ka opela ka Persi-lare

-tselane tselana tselane

tsetane tselane tsetane

tso maropeng o tlo

dibona

tselana

use be a bula le kxema le lengwe
lare xayena (kelekethe) - fisa selete o me
tse o sekhe ware Jope Mola o e swa

74450

K34/110

la di a buale lala lala la opela a e katse
lare tselane, tselane tselane
tsamaropeng o tlo dibona
tselane

a nopa a tula a huetsa e ke ke bomaxe
a bua iekxema iela latsena la Mats'ea
(Keleketla), Bomaxe ka moso xe
ba baetha bawheta a e seho le kxema
tela la morwala ka saka lala matseng
omongwe la fihla lare

Kxoloma Kxoloma Moraba
ngwana o a opela
a e kaxare xa saka, (Keleketla) Batho
ba motse motse bare re xo kwele
fetela Pele a fetela Matseng vabedi
are Kxoloma Kxoloma Moraba

ngwana a opela a e ka ~~ke~~ sakeng
Batho ba Motse a bare rexo kwele
fetela Pele a tloka a ya matseng
o. elexo xabo ngwana yoo a fihla

744

K34/110

744
5/

lexona dia bualo bare jona ngwana yo
 o kxona byang ~~to~~ apela bare xo le
 kxema eya kxonyeng re He re xo
 apeete nto ye uwe a ya kxonyeng
 are a sa ile basula ba ntho ngwana
 keleketta ba mo isa ka xaba batseo
 dinose ba lokela ka kowa sakeng
 xe a boye kxonyeng bare aowa motho
 wa batho keleketta eya xae batla
 fihla ba xo apela nto e uwe xal a
 hoxa xe a fihla xae bare ngwana ka xe
 yo mongwe keleketta isa morwalo ka ntho
 (keleketta) ngwana a kwae deloma
 a elosa (keleketta) ba tse ke
 mmoxe le yera a kwa elosa a ba
 la e isa ka ntho keleketta lekxema
 la tse a tse a tse bare xe le thoma
 ke bula saka la hwetsa dinose
 tse deloma keleketta tuana ba kwa
 papabona letu mozito pare ekuwa

52 744

K34/110

Xe a iAna ka dinama e le xore
a loma ke dinose a Moxa a ya-
Nokeng (keleketla) a fihla a tsena
ka leraxeng keleketla a dulata xona
dinose tsa Ha tsa Kotama
xodimo xa xe ka xanong

MPhowa Samosela wa Seripa

Mosimane

O be a sa je selo a xana
xo ja ka tsatsi - le lenywe bommaro
bare xo yena na wena ngwanaka
xe o xana xo ja byule o dia
ke are aowa ka moso bare
o khutseng a thoma xo
oPela are

744

K34/110

53

Ke khuthse hite, bare hite
are hite la ka laka webho

wketho whetho kama
kama moku muku htsathsa
htsathsa male male pheta

pheta na la suduba

Suduba kōkō

~~kōkō mosito~~

~~mosito kwale~~

~~kwale fofa~~

~~fofa teeba~~

leeba la tseng

ka nikutung

kutung la

bitsa

mmathsaka la re

~~kyeru~~ kyeru

kyeru kyuru

Kxwale ~~fafa~~
fafa ~~teebia~~

leeba la tseng

Kai nikutung

Kutung la

bitsa

mmattsaka la re

~~Kxeru~~ Kxeru

Kxeru Kxuru

54744

Mosimane le ngwanenyana K34/110

E ~~pa~~ ba sena mma bona le
Papa bona e ba leF ke faku keleketa
ka tsatsi le lengwe mosimane
are xo nywanenyana nkaPeele
MPhaxo ke go bolaya tau ye e
lieng mma le Papa a tloxa
xe a sa Sepela a haka le
tau a tloxa xo opela are
seja mma seba Papa
o hitee maroba tinti
seja mma seba Papa
o hitee maroba tinti
tau yare seba mmaxo o moraxo
seba Ppaxo o moraxo o
Pinte maroba tinti
o hitee maroba tinti
a feta a Sepela a Sepela
(keleketa) a haka le engwe
a opela tau le yoria a opela

744

K34/110

55

(hiekeketa) a hlakana le enigwe
a re seja mma seta PaPa

o tintee maroba tinti
tau yare seja mmaxo e moraxo
seja PaPaxo o moraxo

o tintee maroba tinti

o tintee maroba tinti

o Sepela a hlakana le ye e lleng
mmaxe le PaPaxo xe a Thoma xo
hlakana nayo are seja mma seja
PaPa seja mma

seja PaPa o tintee

maroba tinti o tintee

Maroba tinti

tau yela ya oPelc, ka lentswel
la Reise yare seja mmaxo e moraxo

seja PaPaxo o moraxo

o tintee maroba tinti

Mosimane are seja mmaxo

~~o moraxo~~ seja PaPaxo o tintee

56 744

K34/110

Maroba tinti o tintee maroba tinti
fou yare seja mmaxa o moraxo
seja papaxo o moraxo
o tintee maroba tinti
o tintetemaroba eile
esare o tintee maroba tinti a e
rema ka seletse ya hwa a e
bua xabotsetse a bua lehlalo le
le sese a le kxebla a kwa
motho are o a nhlaba ore
o bua moxongwe a kwa kxomo
e xeloto are o bua moxongwe
a kwa kxomo mpya e
lla a bua moxongwe
a bua xabotse a hwetsa
bammaxe le bopapaxe le bathe
babangwe ba lema a ba tšea
ba ya xae

744

K34/110

57

Mošimane le ngwanengana

Ba Sena mmabona le PaPabona
 ba ya xa Rakxadi wa bona
 Mošima a ena le kxomo yare
 ya Ro. noma ya xa Phala tšaxa -
 Rakxadi, Rakxadixe le Kokoaxe bano
 lakana keketi, kamo ba ka
 Mmolagane yare mola e mathapama
 a nyoko boya xadiša a ePa molete
 moadulong ba tšela di xaxa se
 ba tšeo saka ba abketeketla)
 ngwanengana a tšea lebya a
 ya kxongeng aye buti o seke
 wa fihla wa dula madulong a
 xaxa Mošimane ore ke xa kwale
 Rakxadi ngwanenya a roba di
 kxanye a ya xae Mošimane xe a
 fihla xae a tšena ka Mothapeng
 a hwetsa kamoka ba dutšo madulong
 a bona axe madulo a tšetše

58744

K34/110

o tšea ngwana yo mongwe are
xo yena sePela o yo dula moka madubong
ale mabotse ngwana aya a dula Xe a
thoma xore ke a dula a wola ka
howa moloteng a hwa ba mo tšea ba
mabotse keketla xošasa mosimane
a Hoxa a ya xo diša ba sala
base na mosimane yo re ka mokong
ku eng ba keketla ba tšea di
Xalase ba diPela sefereng ngwame
ngana a Hoxa aya Kxonyeng a fihla
are bohi wele o se ke wa fihla
wa tsena ka sefero ba nyoko xo
babaya Mosimane are ke xo kwela
Rakxadi ngwanenyana a Hoxa a fihla
Xue Mathopama Xie Mosimane a fihla
Xue a hwarela dikxomo ka Shakeng
ngwana yo mongwe a Ha a bona
dikxomo xe di tšea ka Shakeng
Mosimane are xo ngwana wola

744

K34/110

59

Keleketla) SePela o ya tseena ka
sefeso Sela nywana a ya a fihla
a wela ka moleteng Mosimane
a bula lexora a tseena Rakxadi aye
are nkane o hlalamola lexora are
aowa xanabyale ke Ha le aya ngwa
na yola a hwa bu mmoloka XoSasa
a ya xodisa ~~baSala~~ ba epa molete.
Molomang wa ~~leSaka~~ xone kxomo
ya xone eke ewele kaxone ke yona
ebe e tseenaPele Keleketla ngwane
nyuna a ya kxonyeng a fihla are
buti wele o seke wa fihla wa tseentse
kxomo ya xaxo ka molomo wa zshaka
ba nyoko e belaya masimane are
ke ~~o~~ kwile Rakxadi Mathapama ~~o~~
Mosimane a fihla xae a ~~SoSokole~~
xeshaka ka thoko kxomo ya xaxo ya
tseru engwe ya xa Rakxadi aye
ya wela ka moleteng ya hwa

60744

K34/110

ba e bia ba eya tsatsi le lengwe
ba re ba hlaba kxomo yexe ka
legumu le ruma laya kxala keleketa
base ba e tuba ka ya kxakala

MPhowa Mosela wa senPa

Mmutla le Mphuti

Ka tsatsi le lengwe Mmutla o kile
ware xo mphuti keleketa a be a peane
Mphuti a dumela (keleketa) mphuti
ware xo mmutla ene xo tsene wena
fibe Mmutla wa dumela keleketa
wa tsena ka pitseng Mphuti a tseletse
Molle ga ba mmutla o kitetse letswai
ka maraxong Mmutla ware xo mphuti
mola e swa ware Mphuti mmona ke
a swa Mphuti a hlakola Mmutla wa
tseu letswai wa tse la ka marong
tsa naga (keleketa) Mphuti ware

744

K34/110

161

Ware ~~mona~~ mmutla more wo wa
xaxo o baSe byang tsare mola di o
Reditse mPhuti a tsena mmutla wa
xotseletso ~~amolla~~ mPhuti ware xo
mmutla ke a swa ke a swa
mmutla wa Matlola tsare di a a
nwa tsa kwa more o sebošo
mmutla ware beleda tsene phuti
a tsena mmutla wa xotseletso
mollo mPhuti ware ke a
swa mmutla keleketa mmutla
ware xo mPhuti o sa!

tsopatsopela morwana
mPhuti ware ke a a swa
Manna mmutla keleketa mmutla
wa fela o ge ke sa

tsopatsopela morwana
xo ~~abila~~ mPhuti o hwa mmutla
wa baia mPhuti wa ja dinatse
wa tsea maro wa dia dina kg

744
62

K34/110

Mmutla wa tseca dinaka wa dig
nakano wa Bye Bye e

Dakaru tsu bo mmutla
le Bo mPhuti

Mmutla wa Hoxa wa fihla wa
hwetsa, Phinya leraxa e esela
letsatsi Mmutla wase xe o fihla
xa Phinya, Keleketla Phinya game nke ore
ke kwe Binaka tse xe nkala
dilla batse Mmutla wa efa Keleketla
yase byee byee ekwa Nakano
tsa bo mmutla

byee byee ekwa Nakano
tsa bo mmutla

(Keleketla) mmutla o ile o sa
betse Phinya ya tseca ka Metsing
le dinakana Keleketla mmutla
wase Phinya leraxa Phinya leraxa
o Hatha oloka xona via
Moimale Mmutla wa Hoxa Xosa Sa

74A

K34/110

AA
68

wa boya wa buetsa Phinya lewaga
 e ore tše letšatsi keleketha byala
 e bale e Swemue ke boroko
 e robetse e meditse dinakamo
 ta bammutha (keleketha) mmutha
 wa nyaka borokhu wa Gbla
 wa Kitela Phinya lewaga ke
 Marakeng Phinya ke ~~Phama~~ xore
 ke a Hoxa ya kwa e Swere ke
 ka nthe (keleketha) yare ke ya
 kxakaba ya se nthē selo
 Phinya yare xo mmutha nke o
 mPharolle mmutha wa tšea dihatana
 wa e faralla waro o sa e faralla
 keleketha Phinyase yare
 Phsemmer dinaka tseke
 (keleketha) Mmutha wa naka
 wa o a di tšea wa kwa di
 nka yare furubununu Phinya
 o Hlabue dinaka tsa ka keleketha

64

744

K34/110

Phiya ya a hlatswa yare mola edi
 hlatswats'e (Keleketla) yare xo
 mmutla tšea sats'e mmutla ware
 buhu tu mu, nu, nu, nu, dihlatswe di
 sa nka Phiya ya di xhla ko
 mabu Keleketla yare mola ele
 tse di tšweu tšweu, yare sets'e
 mmutla ware kere di sa nka
 Phiya ya ele xhla Keleketla
 yare sets'e mmutla, Keleketla
 mmutla ware di sets'e xo Senene
 Phiya di xhla ya farmatla
 Keleketla mmutla wa di tšea
 wa di tšea ware

Bye-e Bye-e nakana

ba bammutla le ba mphuti

Mmutla wa Hoxa wa fihla wa letso
 o kotame seolong ha di ya
 tšwela ya fihla yare mmutla nke
 o mphe dinaka tse tsuano

744

K34/110

65

Ke yo bonthe sere ye e se rena
 bo Hadi re be ye letsa byang
 Mmutla wa efa Hadi ya fofa le
 dinakuna tsa mmutla wa mmutla ware
 na Hadi nkame o fofa le dinakg
 tsaka Keleketla mmutla wa Hoxa
 wa fihla wa hwetisa Sexoko
 ware Sexoko nke of tshile matata
 ke yo tshila Hadi dinakaba tsaka
 Sexoko sa dya tsa napa tsa
 fihla tsa hwetisa Hadi e dutse
 mmutla wa fihla wa tsa dinakuna wa
 na dula le Hadi Sexoko sare
 nkame ye mmutla Keleketla mmutla
 le sexoko tsa napa tsa Hoxa

66744

K34/110

Manna le dikxomo

Manna ya e be ele lekxomwa
(keleketta) byale a ena te dikxomo
tse dintshi (keleketta) ka tsatsi
tse dingwe ele tsa xo lengwe
tse dingwe ele tsa xo xamiwa
keleketta byale ka tsatsi le
lengwe dikxomo tse tsa xo
panwa tsaya tsa fula kxauksi
le thaba (keleketta) ka tsatsi
dibe di sa ngake xole dibe
xe di fula tsa fundelana keleketta
dibe dingaka o no feda di
debelelana (keleketta) xe di fula
keleketta byale ka tsatsi
lengwe tsa xe di ilo
keleketta tsa di sa fula
ka kua tau e re po o o
Polla tsa ena tsa belelana
se bone sebo tsa boela tsa

744

K34/110

67

Fula i Keleketta) ele xore tau
ye e ya di boma e bile e ma-
katsa ke xaba e kra swara
byang dikroma tse kaxore xe
di fula dinya xo na fda di le
beletana (Keleketta) tau ya bāša
ya Potla xape-xape tse ema
tse le beletana tse ba tse latswana
tse bāša tse fula Keleketta tau
ya Potla xape-xape tse ema
tse beletana (Keleketta) tse
latswana kaxore dibe di yatana
budu tse fula tau ya Potla xape
xe dithoma xo ke a beletana tse
Pedi tse thoma xo lwa du le
di sa lwa tau ya tse kroma
engwe ya e roba molala ya lwa
ya eja tse tse dingwe tse
Hsaba! Phoa sa mōdlo
wa sempa

68⁷⁴⁴

Mokheko

K34/110

O ile a reka kolobe ka
Six Pence (Keleketla) a se xo yona
tsena ka Shakeny kolobe ya xana
are xo Patta betla kolobe ye Keleketla
e xana xo tsena ka Shakeny
Patta ya xana are xo ~~amollo~~ fisa
Patta e xana xo ~~tsena~~^{betla} kolobe kolobe
e xana xo tsena ka Shakeny
~~are~~ mabe wa xana are xo meetse
e tina mollo wa o xana xo fisa Patta
Patta e xana xo ~~tsena~~ betla kolobe
kolobe e xana xo tsena ka
Shakeny Meetse a xana are xo
tina Kromo bet ena meetse a
a xana xo tina mollo mollo a xana
o xana xo fisa Patta Patta e xana xo
betla kolobe kolobe e xana xo
tsena ka Shakeny Keleketla
Kromo ya xana are xo

744

K34/110

69

Monna betha Kxomo ye e xana
xo tswa meetse, meetse a xana
xo e tswa mollo mollo o xana
xo tswa Palla Palla e xana xo
betha ~~bxomo~~ Kolobe Kolobe e
xana xo tswa ka shakeng
Monna a xana are xo thapo
bofa monna yo "keleketla" thapo ya
xana are xo ~~axo~~ mpa thapo
ye lexofo la xana are katse
bma ^{lexofo} thapo ye katse yare xe o ka
mpa mafsi - ke tha boma lexofo
a fihla xo Kxomo are ye e
xana Kxoma yare xe o nka
mpa byang byo botala tala ke
ha xo fa Mafsi a Hoxa a
fihla a ka byang byo botala
a ha a fa Kxomo, keleketla Kxomo
ya mofa mafsi a tseg mafsi
a fihla a fa nkats e nkats e

70 744

K34/110

Ya nwa mafsi ale yare
xo fetsa keleketa ya ja leotto
leotto la ja thapo, tha ya
bofa monna, monna a betha
kroma kromo ya nwa meitse
meitse a tima
mollo mollo wa fisa
patta patta ya betha kolobe
kolobe ya tsena ka
shakiering (keleketa) byak
mohnekoto ya a nwa a e fa
dijo xe a tima ase kelele
kelele, kelele
kolobe ya
dipolele ya xo nwa teta
kaba ka fita kaba e se
kwaufsi kelele e tsoxe a ja
ka tsa le langwe a hwetsa
a hwile!

744

Kzolomodumo

K34/110

71

E ile e nonwane 'Kdeketta' yare e
 e phoofolo e nywe bare
 Kzolomodumo e be e phoofolo e kxolo
~~ka~~ kudu kdeketa) e be e ena
 le le leme le le tabe byale
 ka tsatsi le lengue ya huetsa ba
 simane ba disetse / eba Masilo le masihame
 ya-ba huetsa ba eba maxo
 yare nke le mphuleng ba efilela
 ya ja pobokdeketa) e ba ena
 e dimpya. Maxo a ile Mola a
 fedile basimane bare xo ~~pho~~ dimpya
 bmanq Kzolomodumo dimpya tsa be
 e lome banapa ba Hoxa xae ba
 fihla xae ba re re hwele le
 phoofolo e kxolo ya leleme ebebele
 e be le batho ku bonthsi
 (Kdeketa) byale Mosadi moxolo
 a xe le ka-elona le ebobaye

744

X34/110

73

e lla a no phula sa botse-botse
a ba a Hoša le halo la ka
xure xe ale Hošitšē
a bona sa etšwa batho
dikxome dipudj dinku dintšya ee
dikolobe le diNogyanane
kemaka batho bale a sa
dintlo le dintwanj metse le
metsama ba dula ba ekettwa
ka le kutš le tengwe e ngwe phofole
yela ya metsa mosadi mošolo
masilo a ya a e nyoka oile
a sa sefela a hlakana le teme
la bona ale xPa a ba a hwetsa a
e bolaya a hwetsa batho bare sa
tswa xwabale ba Pele bare
masite ke kxosi bangwe ba xana
ba nafa ba mmolaya

144

Mmutla le Phuti

K34/110

Mona go mongwe o be a
limelle tseemo a byetsa ditlo
byale mmutla wa napa wa dibone
yare xe ele mantšiboa mmutla
waya ka tšemang wa gha
wa la ditlo mong wa tšemo
xosasa xe are ke a fihla o hwetsa
xe sena selo komoso a fhea
mmutla wa tlo xe o thoma xe
bera ka tšemang wa tanywa
wa no binabina o se ke a
tanyolea o palelwa phuti ya tšwela
xe e fihla yare na xe
byang mmutla mmutla waya
ke tanthsa mphuti are tke o
nthšiele mmutla ware nkunalle
phuti a khunalle mmutla wa
nthsa tloxe wa tsera mphuti
ware mda o tanthsa tupo ya

744

K34/110

ya nyoka xo e kxama yar^{re} mmuntso
nkhunalle mmutta wase aretse ke
dibona ke weng mongwe wa
hšemo a tšwela xe a fihle
mmutta wa hšobo Monna yola
a bolaya phuti a ya xel

Kamoso mmutta wa boyo mong
xe a tšwela xoša o hwetsa ditso
di line a thea (heketu) monna
mmutta wa tšwela wase ke o
bona wa tanywa ~~hosasa~~ mong
wa hšemo a ha a o hwetsa
a o tša a o bolaya a bitša
nywana wa xxe a ha a mofa
ona a o yula ka seroto
tseleng xe nywana a elutše o
sefela a kwa mmutta ore o se
ke wa phle wa nkapaa ke
nna kokeraxo o fihle o mpee ke
ntlong ya be nywako ka kxapereng

76 744

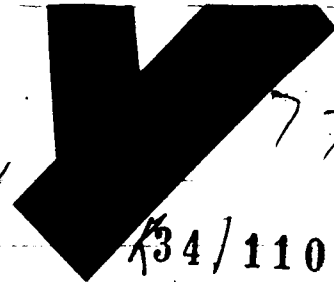
K34/110

o tšee boxobe o bo tšele
letswai PuPaxo xe a boyao
mofe byona nywanengana a
dia byalo Manna xe a bo a
re nywama tšisa nama yela a tšeboxobe
a Mofa mmutla wa tšwa ka
le fasetere wa tšea meetse wa tšalo
ka Kxapeng moma are xo nywana
na mmutla ala okal are ohe
were xo na ke ma koxoxo ošoke
ku fihla wa nkapeo o fihle o
papee ka ntung ka ya bo nywaka
o ntokole ka Kxapeng moma
a tšeo pitla xe a fihla ka ntung
ya botgwako a betha Kxapela
ya tšwa meetse mmutla waseka
o e ka mora xo xa ntlo

Bofofo

744

moše wa Hala

77

#34/110

Monna o be a ena le basadi
 ba ba nthōsi byale ba bolawa ke
 Hala ba eja mahlikihli ka tsatsi
 le lengwe monna a Hoxa ayathobeng
 a fihla a hwetsa moxō o Sena
 dikengwa a re tološa setsiba
 a epela ure ke Haxethe basadi
 Xae ba khešata ba kheapeo
 mathikithi ba khedya
 ena todi
 ba khedya

a bona xo etswe maxo a ju
 a hoxa a ya xae re a a fihle
 xae ba mo fa mathikithi a xang
 Xosasa a fihla a epela byalo
 ka tsatsi le lengwe a Hoxa a fihla ure
 asa epela mesimane waxe a molalla
 a me kwa a Hoxa a fihle xal
 a bōtsa bomnaxo mesimane

744
78*

K34/110

Xo Sasa a Hoxa a fihla le ~~eny~~
a re hološu setšha a epela are

1. Ke Hoxethu baratlhe

Khaya ba Khebele

ba khue ya Bea mathikith

ba Kher 'dya

maxo a 'Hac u napa a a futa

Xe menna a e Ha are ke g

ePela Xwa se tšwe selo

a re Kxane a se ePele bofse

a ePela ka lentšwe la Perse

Xwa se tšwe selo

a ePela ka lele se se

Xwa se tšwe selo a Hoxa xe a

fihla xal ba Mofa mathikithi a ja

axa se ka khora ba mo fo xape

a Kxona are ke khutšè ba se

mo fe maxo ba mo tšwe

Bofelo

Eend. 5746